

گزارشی از مطالبات مردم استان آذربایجان شرقی همزمان با سفر رییس محترم جمهور به این استان؛

آذربایجان شرقی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

در دولت دوازدهم و همزمان با برگزاری دور جدید سفرهای استانی، مرکز بررسی‌های استراتژیک بر آن است تا با تکیه بر گزارش‌های تهیه شده در دور قبل، ضمن ارائه اطلاعاتی در مورد استان، گزارش‌هایی را به ریاست محترم جمهوری در مورد روند حل مهمترین مسائل کلیدی و یا عمل به مهمترین وعده‌های ارائه شده در دور قبل منتشر کند.

گزارش حاضر که بازتاب چالش‌های توسعه در استان آذربایجان شرقی است، توسط کارشناسان مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری با همکاری اتاق فکر استان آذربایجان شرقی تهیه و تدوین شده است. در تهیه این گزارش علاوه بر آرای نخبگان از تحلیل داده‌های اسنادی، مانند سند آمایش سرزمین استان، گزارش رصد شاخص‌های استان، گزارش‌های سازمانی و تحلیل رسانه‌های محلی استفاده شده است.

در این گزارش به مسائلی در حوزه‌های فرهنگی - اجتماعی، محیط‌زیستی، کشاورزی، گردشگری و اقتصادی پرداخته شده است.

در بخش فرهنگی و اجتماعی، استان آذربایجان شرقی و بویژه شهر تبریز یکی از استان‌ها و شهرهای کشور است که در آن مطالبات فرهنگی و سیاسی اگر نگوئیم بیش‌تر، اما همپایه مطالبات اقتصادی دنبال می‌شود. یکی از مهمترین مطالبات مطرح در استان، ایجاد فرهنگستان زبان آذری است که در دولت یازدهم نیز طرح و ریاست محترم جمهوری نیز وعده تاسیس این فرهنگستان را در سفر استانی خود مطرح کردند. تاسیس بنیاد فرهنگ، هنر و ادب آذربایجان در همین راستا بود اما مطالبه پیشین همچنان مطرح است و پاسخ‌گویی به آن می‌تواند گامی اساسی در جلوگیری از تبدیل مطالبات فرهنگی به مطالبات سیاسی‌ای باشد که برخی افراد و جریان‌ها در پی آن هستند.

در حوزه محیط زیست، موضوع کاهش تراز و خشک شدن بخش‌های قبالی توجهی از دریاچه ارومیه، یکی از مهمترین مباحث مطرح استان آذربایجان شرقی در حوزه محیط زیست و افکار عمومی این استان است. طرح احیای دریاچه ارومیه یکی از طرح‌ها و وعده‌های مهم دولت یازدهم در ایام انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۲ و پس از آن بوده است. از این‌رو میزان موفقیت این طرح و نحوه قضاوت افکار عمومی استان در ارتباط با نحوه عملکرد دولت در رابطه با مساله دریاچه ارومیه از اهمیتی کلیدی در موضع‌گیری‌های ریاست محترم جمهور برخوردار است که در سفر ایشان به این استان باید مورد توجه قرار گیرد.

در حوزه اقتصادی، هم‌جواری استان آذربایجان شرقی با دو کشور ارمنستان و آذربایجان و دسترسی آسان به بازارهای

اروپا و آسیای میانه سبب برخورداری این استان از پتانسیل‌های ویژه‌ای در زمینه‌های اقتصادی شده است. در دولت تدبیر و امید این استان به‌عنوان پایلوت اجرای اقتصاد مقاومتی انتخاب شده است. از طرفی این استان در سال ۲۰۱۸ به‌عنوان پایتخت گردشگری جهان اسلام برگزیده شد. در طی این دو تصمیم این استان در سال ۱۳۹۵ با تنظیم برنامه سند تدبیر توسعه استان، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را در حوزه‌های مختلف پیگیری کرد. البته سند تدبیر و توسعه استان مبتنی بر آمارها و اطلاعاتی است که اغلب آن‌ها به سال ۱۳۹۰ بازمی‌گردند و این می‌تواند دقت و موفقیت برنامه‌های توسعه در استان را با چالش‌هایی اساسی روبرو کند.

توسعه صنعتی استان در گرو توسعه ساختارهای تجاری و بازرگانی بین‌المللی، تاکید بر صنایع دامی و باغی و توسعه صنایع فلزی و کاربر با تاکید بر صنایع با حداقل وابستگی به آب، توسعه صنایع انرژی بر با محوریت صنایع سنگین و صادراتی با توجه به محدوده‌های زیست محیطی از طریق توسعه صادرات غیر نفتی، توسعه حمل و نقل ریلی، تقویت منطقه‌ی آزاد ارس، توسعه مناطق ویژه اقتصادی، توسعه تسهیل دسترسی به جاده‌های ارتباطی اصلی، تقویت ساختارهای شهری و روستایی، توسعه صنایع روستایی، توسعه شبکه‌ی راه‌های بین‌المللی استان با کشورهای هم‌جوار، توسعه کاربری‌های مناسب با توان سرزمین، توسعه تسهیل دسترسی به جاده‌های ارتباطی، کاهش تقاضای آب در حوزه‌ی آبریز دریاچه‌ی ارومیه، ایجاد ساختارهای اقتصادی مشترک بین کشورهای منطقه، گسترش ساختارهای تولید انرژی‌های نو، توجه به فناوری‌های مرتبط با انرژی، توسعه خطوط انتقال انرژی (نفت، گاز و برق)، افزایش سطح علمی و تخصصی نیروی کار قرار دارد.

هم‌چنین توسعه کشاورزی استان براساس تغییر الگوی کشاورزی با هدف کاهش تقاضای آب کشاورزی، توسعه صنایع کاربر با محوریت صنایع تبدیلی، بسته بندی و صنایع وابسته به دام، ایجاد شهرک‌های کشاورزی و دام‌پروری بزرگ از طریق توسعه صنایع تبدیلی و غذایی، توسعه کاربری‌های مناسب با توان سرزمین، تقویت ساختارهای شهری و روستایی، تقویت نهادهای تصمیم‌گیری، حمایت از نیروهای نخبه و کارآفرین، توزیع مناسب جمعیتی، تسهیل دسترسی مناسب به جاده‌های اصلی، افزایش سطح علمی و تخصصی نیروی کار، تقویت شبکه‌ی خدمات روستایی، ایجاد شهرک‌های با فناوری تخصصی، توسعه پیوندهای شهری و روستایی و توسعه کشت‌های آبی مدرن از اهمیت اساسی برخوردار است.

برای دریافت و مطالعه متن کامل این گزارش از لینک دانلود زیر استفاده کنید.